

ԿՐՑՆԸ ԿԱՆՆ — ԲԱՐՈՅՆ ԿԱՆՆ

Մ Ե Ղ Ք Ե Ի Մ Ա Հ

«Զի թողալն մեղաց մահ է».

Հոովմ. Զ. 23:

Մահը մեղքի հետևանքն է: Այս նախադասութիւնը կարող է շատ անգամ սխալ կերպով գործ ածուել: Երբ մարդիկ երիտասարդների մարմինն են հողին յանձնում, մինչդեռ ծերերը դեռ ևս ուղախութեամբ արեգակի լոյսն են տեսնում, այն ժամանակ սխալ և անարդար կլինէր այդ երիտասարդների մահը իբրև մեղքերով թաղուած հիւանդ մարդու մահ մեկնելու: Եթէ ածխահանքերում գորշահրով մի տասը մարդ սպանւում է և նրանցից քսանն ազատւում են, այն ժամանակ մարդ չպէտք է ասէ, թէ այն քսան հողին նրա համար ազատուցին, որովհետև սուրբ էին: Եթէ մի քանի ծնողներ հանգստարանի մանկանց գերեզմանների շարքում մի քանի խաչեր են բարձրացրել, այն ժամանակ աւելի քան խստութիւն կլինէր, եթէ մարդ այստեղ մի առանձին մեղք փնտրել կամենար: Այս մտքով կատարելապէս մերժում է Քրիստոս որ և է գատավճիռ կարգալ այն դժբախտների վերայ, որոնց վերայ Սելավամի աշտարակը կործանուեց^{*}): Սրանք առաւել վատ չէին քան այն մարդիկ, որոնք այդ կործանումից ազատուել էին: Մէկի մահը զանազան հանգամանքներում կարող է իւր մի առանձին մեղքի հետևանքը լինել, սակայն մեծ մասամբ այդ այդպէս չէ, ուստի և պէտք է մենք հեռու պահենք մեզ մեծամիտ փարիսեցու նման ասելուց՝ «Մահը մեղքի թողալն է»:

Նմանապէս խօսել այն մասին, թէ արդեօք մարդիկ

^{*}) Ղուկ. ԺԳ. 4, 5.

կմեռնէի՞ն, եթէ նրանք, ինչպէս հրեշտակները, սուրբ և մաքուր լինէին, կամ արդեօք նրանք յաւիտեան երիտասարդ կմնայի՞ն, ոչ մի նպատակ չունի: Մենք ճանաչում ենք մարդկանց, որոնք մեղքի տակ են և որոնք պէտք մեռնեն, և «ինչպէս կլինէր, եթէ» խօսքերով օգուտ չենք ստանալ: Աւելի կարևորն այն է, որ մենք մեղքի հատուցումն խօսքից մեր կեանքի համար գործնական մի խրատ քաղենք:

Մարդ կարող է հազարաւոր օրինակներով տեսնել, որ մարդկային կեանքի տևողութիւնը կախումն ունի Աստուծոյ պատուիրանը կատարելուց: Թէև մէկը ընդունում է մահը ոչ իբրև վարձ իւր առաջուայ կամ յետագայ յարաբերութեան, բայց մի համայնք, մի ընտանիք, մի ցեղ, մի ժողովուրդ աւելի կենսական զօրութիւն կունենայ, որքան որ մեծ է նրա մէջ արդարութիւնը, սէրը և բարքերի սրբութիւնը: Մի ժողովրդի մէջ, երբ ցանկութիւնն ու անպարկեշտութիւնն աւելի ու աւելի են մեծանում, այնտեղ մահն է շրջում, նա զոհ է տանում յաճախ այնպիսիներին, որոնք անձնապէս քիչ մեղք ունին, նա զոհ է տանում երեխաներին կամ թոռներին, թեթևամիտ մարդկանց պատճառով նրանց առաքինի կանանց, նա մօտենում է շատ անգամ դանդաղ և անճանաչելի կերպով, սակայն նա քիչ հունձ կունենայ այնտեղ, ուր բարոյական կրթութիւնը մեծ է: Երբ մի ժողովրդի մէջ ազահութեան մեղքը մեծանում է, այնտեղ նա ցոյց է տալիս իրեն իբրև արմատ ինչպէս ամէն մի չարիքի, այնպէս էլ մահուան: Թէև ազահն ինքը երբեմն յամառութեամբ երկար է ապրում և մեծ հասակումն անգամ չի դադարում մեղք գործելուց, սակայն ուրիշները մեռնում են նրա համար, որովհետև նրանք պէտք է զրկանք կրէին նրանով, որ ազահը ոչինչ չի տալիս, ոչինչ չի առնում, և նրանց թոյլ չի տալիս աշխատելու: Հէնց նրանով, որ ազահը հարկաւոր չափից աւելի է գանձում, դրանով սպանում է նա նրանց: Ահա այս մտքով են ցոյց տալիս քաղաքների և երկրների մահազրքերում մամոնայի մեղապարտ հոգու հետևանքները: Եթէ մի որ

և է քաղաքում ջրի հոգսը, վառ նիւթերի արտահանութիւնը, լաւ բնակարանների շինութիւնը աչքաթող է եղած և կամ հարևանցօրէն է առաջ տարւում, այն ժամանակ մահը այդպիսի մեղքի հատուցումն է: Արդարև, ո՞ւմ մեղքը կարող է համարուել, եթէ մի հարբեցող ժամանակից վաղ գերեզման իջնէ: Ո՞վ է մեղաւոր, եթէ Ամերիկայի և Աւստրալիայի բնիկ ժողովուրդները բնաջինջ են լինում: Ո՞վ է պատասխանատու, եթէ կան երկիրներ, ուր, հէնց առաջին տարին, փոքրիկ մանուկների կէսը գերեզման է իջնում: Մեծ մեղքեր կան այնտեղ, ուր մեղքը կոչւում է, և երբ նրան կանչում են, նա դալիս է իսկոյն:

Այսպէս ուրեմն, ով մահուան դէմ կռուել է կամենում, նա պարտաւոր է կռուել մեղքի դէմ իւր զանազան ձևերի մէջ: Մեղքը թոյլ չի տալիս իրեն թօթափելու, բայց մարդ յաջող պատնէշներ կանգնեցնելով սև հոսանքի առաջ, երկրի մի լաւ մասը կարող է ազատել: Եկէք, ուրեմն, որքան որ մենք կարող ենք, մարդկային յարաբերութիւնների համար Աստուծոյ կամքը մեզ կանոն դարձնենք, որպէս զի դրանով մենք կեանքին ծառայենք և ոչ մահուանը: Բայց եթէ այդ դէպքում էլ մահը մեր անկողնին մօտենայ, այն ժամանակ մենք գիտենք՝ մահից յետոյ մեզ սպասում է Յիսուս Քրիստոսի յաւիտենական թագաւորութիւնը:

Նաումանից թարգ.

Արտակ վարդապետ.

